

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

УДК 378.147:001.891

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15788033>

Методологічне забезпечення дослідницької діяльності педагогів закладів професійної освіти

Бурдун Віктор Васильович,

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри професійної освіти, ресторанного і туристичного бізнесу, навчально-науковий інститут технологій і торгівлі, Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Полтава, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-3255-4828>

Гречановська Олена Володимирівна,

доктор педагогічних наук, професор кафедри філософії та гуманітарних наук, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-8342-5017>

Камінський Валерій Валерійович,

кандидат медичних наук, доцент кафедри щелепно-лицевої хірургії, Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-2693-9003>

Прийнято: 21.06.2025 | Опубліковано: 30.06.2025

Анотація. У контексті трансформації системи освіти дослідницька діяльність педагогічних працівників закладів професійної (професійно-

технічної) освіти набуває особливої актуальності як чинник підвищення якості освітнього процесу та розвитку їх професійної компетентності. Ефективність цієї діяльності значною мірою зумовлюється рівнем її методологічного забезпечення. У статті здійснено аналіз провідних наукових підходів до визначення змісту дослідницької діяльності педагогів, розкрито значення методологічної культури як складника професійного становлення, а також окреслено основні проблеми, що ускладнюють реалізацію дослідницького потенціалу педагогічних кадрів у системі професійної освіти. **Метою** статті є обґрунтування змісту та структури методологічного забезпечення дослідницької діяльності педагогів, а також визначення шляхів його вдосконалення в контексті підвищення ефективності освітньої практики в закладах професійної освіти. **Методи** дослідження включають теоретичний аналіз наукової літератури з питань методології педагогічної науки, узагальнення емпіричних даних, отриманих у процесі опитування та анкетування педагогів, а також контент-аналіз нормативно-правових документів, що регламентують науково-методичну діяльність у закладах професійної освіти. **Результати** дослідження засвідчують наявність значної варіативності в трактуванні функціонального призначення та завдань методологічного забезпечення дослідницької діяльності педагогів. Установлено, що системне і цілеспрямоване впровадження методологічного забезпечення сприяє формуванню дослідницьких компетентностей педагогічних працівників, активізації їхньої професійної позиції та вдосконаленню змісту освітнього процесу. **Висновки.** Ефективне методологічне забезпечення дослідницької діяльності є необхідною умовою професійного зростання педагогів, формування їх здатності до інноваційного пошуку та розв'язання складних освітніх завдань. Запропонована структура методологічного забезпечення може бути використана як орієнтир для

модернізації системи науково-методичної підтримки педагогічних працівників у закладах професійної освіти.

***Ключові слова:** професійна освіта, методологія, науково-методичне забезпечення, професійний розвиток, компетентність, інновації, педагогічна практика, рефлексія.*

Methodological support for the research activities of vocational education teachers

Viktor Burdun,

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of Department of Professional Education, Restaurant and Tourist Business, Educational and Research Institute of Technology and Commerce, Luhansk Taras Shevchenko National University, Poltava, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-3255-4828>

Olena Hrechanovska,

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Department of Philosophy and Humanities, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-8342-5017>

Valery Kaminsky,

PhD of Medical Sciences, Associate Professor of Maxillo-Facial Surgery Department, Shupyk National University of Health Care of Ukraine, Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-2693-9003>

***Abstract.** In transforming the education system, the research activity of teaching staff in vocational (vocational-technical) education institutions is gaining particular relevance as a factor in enhancing the quality of the educational process*

*and developing their professional competence. The level of its methodological support largely determines the effectiveness of such activity. The article analyzes leading scholarly approaches to defining the essence of teachers' research activity, highlights the importance of methodological culture as a component of professional development, and outlines the key problems that hinder the realization of the research potential of pedagogical personnel within the vocational education system. The **article's purpose** is to justify the content and structure of methodological support for teachers' research activity and to determine its improvement in increasing educational practice's effectiveness in vocational education institutions. The research **methods** include theoretical analysis of scientific literature on the methodology of pedagogical science, generalization of empirical data obtained through surveys and questionnaires of teachers, and content analysis of regulatory documents governing scientific and methodological activity in vocational education institutions. The research **results** indicate considerable variability in interpreting the functions and objectives of methodological support for teachers' research activities. It has been established that the systematic and purposeful implementation of methodological support contributes to the development of teachers' research competencies, the activation of their professional stance, and the improvement of the content of the educational process. **Conclusions.** Adequate methodological support for research activity is a prerequisite for teachers' professional growth, the formation of their capacity for innovative search, and the resolution of complex educational challenges. The proposed structure of methodological support can serve as a reference point for modernizing the scientific and methodological support system for teaching staff in vocational education institutions.*

Keywords: *vocational education, teacher, methodology, scientific and methodological support, professional development, innovation, teaching practice, reflection.*

Постановка проблеми. У контексті сучасних трансформацій у системі освіти України особливого значення набуває необхідність формування дослідницької культури педагогів закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Зміщення акцентів із традиційної викладацької моделі на інноваційно-дослідницький підхід до освітньої діяльності вимагає якісного оновлення професійних компетентностей педагогічних працівників. Тож дослідницька діяльність розглядається не лише як форма наукового пошуку, а й як інструмент підвищення ефективності освітнього процесу, розвитку критичного мислення, здатності до аналізу та адаптації до змін.

Проте в умовах відсутності належної системи методологічного забезпечення ця діяльність часто носить фрагментарний, несистемний характер, що знижує її результативність. Спостерігається недостатній рівень сформованості методологічної культури педагогів, обмежений доступ до сучасних науково-методичних ресурсів, а також відсутність єдиного підходу до організації методологічного супроводу дослідницької діяльності.

Крім того, наявні суперечності між необхідністю впровадження інноваційних освітніх практик і недостатнім рівнем дослідницької компетентності педагогів зумовлюють актуальність пошуку нових підходів до методологічного забезпечення їх наукової діяльності. Наразі простежується потреба в оновленні механізмів науково-методичного супроводу, які враховуватимуть як індивідуальні запити педагогічних працівників, так і стратегічні завдання розвитку системи професійної освіти в Україні.

Тому проблема теоретичного обґрунтування та практичного впровадження ефективних підходів до організації дослідницької діяльності педагогів закладів професійної освіти потребує всебічного аналізу. Це передбачає врахування сучасних тенденцій розвитку освіти, інноваційних моделей педагогічної діяльності та запитів професійної спільноти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання організації й підтримки професійно-дослідницької активності педагогів активно обговорюється в науковому середовищі у зв'язку з реформуванням освітньої галузі, цифровізацією освітнього процесу та впровадженням інноваційних форм професійного зростання. Формування методологічної культури та розвиток дослідницької компетентності розглядаються як пріоритетні напрями сучасної освітньої політики.

У дослідженні О. Плахотнік [1] розкрито організаційні аспекти науково-дослідної діяльності в закладах вищої освіти як чинника професійної підготовки фахівців, що має значний вплив і на професійну освіту. Автори Ю. Завалевський, С. Горбенко та О. Лозова [2] акцентують увагу на психолого-педагогічних умовах розвитку STEM-освіти, наголошуючи на важливості дослідницького підходу та методологічної підготовки педагогів. У роботі М. Борилюк [3] представлено організаційно-методичні засади дистанційного підвищення кваліфікації педагогів, де науково-дослідний компонент є одним із пріоритетів. Е. Соколова [4] аналізує управління реформуванням методичної діяльності в закладах вищої освіти (ЗВО), що дозволяє екстраполювати окремі положення на професійну освіту. Актуальність цифрової трансформації в освітньому середовищі та її вплив на дослідницьку активність педагогів висвітлено в публікації Л. Сущенка, О. Андрющенка і П. Сущенка [5]. У праці В. Радкевича [6] досліджено досвід публічно-приватного партнерства в європейських країнах, зокрема в контексті організації методологічної підтримки професійного зростання педагогів. На психолого-педагогічних аспектах розвитку професійної кар'єри викладачів закладів професійної освіти наголошує Л. Базиль [7], акцентуючи увагу на дослідницькій діяльності як ресурсі професійного самоздійснення. Стаття В. Доротюка, Ф. Левченка та В. Рогози [8] пропонує підходи до науково-методичного забезпечення формування здатності вчителя до реалізації

компетентнісно орієнтованого навчання. С. Алексєєва [9] висвітлює виклики, пов'язані з методологією наукових досліджень у цифровому середовищі, акцентуючи увагу на академічній доброчесності як складовій частині дослідницької культури педагога. У роботі Л. Калініної, О. Топузова та В. Лапінського [10] запропоновано факторну модель оцінювання ефективності управлінських процесів, що є релевантним у контексті методологічного супроводу науково-методичної діяльності.

Попри значну кількість наукових напрацювань, питання комплексного методологічного забезпечення дослідницької діяльності педагогів закладів професійної (професійно-технічної) освіти (ЗП(ПТ)О) залишаються фрагментарно розкритими. Недостатньо сформованими є підходи до структуривання компонентів методологічного супроводу, визначення його функцій, а також умов інтеграції у внутрішню систему підвищення кваліфікації. Це зумовлює актуальність подальшого дослідження, спрямованого на розроблення цілісної моделі методологічного забезпечення, яка би відповідала специфіці професійної освіти й сприяла формуванню дослідницької культури педагогів.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз сучасних досліджень щодо організації дослідницької діяльності педагогів ЗП(ПТ)О свідчить про недостатню розробленість комплексної системи методологічного супроводу, адаптованої до специфіки професійно-технічної освіти. Незважаючи на наявність окремих напрацювань, які охоплюють теоретико-концептуальні, інструментальні та рефлексивно-аналітичні компоненти, відсутня інтегрована модель, що забезпечувала б синергію цих елементів у межах єдиного методологічного простору.

Недостатньо вивченими залишаються процеси формування методологічної культури педагогів як ключового чинника розвитку їх

дослідницьких компетентностей, що стримує інноваційний потенціал педагогічних працівників і впровадження якісних змін в освітньому процесі.

Водночас існує недолік у врахуванні організаційно-інституційних особливостей діяльності ЗП(ПТ)О, що обмежує ефективність наявних підходів до методологічного супроводу в контексті професійної освіти. Більшість наукових розробок мають загальний характер, не враховуючи специфіку навчальних програм, кадрового потенціалу та матеріально-технічної бази цих закладів.

Особливу актуальність набуває системне впровадження сучасних інформаційних технологій у підтримку дослідницької діяльності педагогів. Урахування аспектів цифровізації освітнього процесу залишається не досить дослідженим і вимагає подальшого теоретичного та практичного опрацювання.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю створення цілісної системи методологічної підтримки наукової діяльності педагогів ЗП(ПТ)О, яка враховує особливості професійної підготовки, сприяє формуванню методологічної культури та інтегрує інноваційні технології для підвищення ефективності освітньої практики.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є теоретичне обґрунтування і структурне визначення методологічного забезпечення дослідницької діяльності педагогів закладів професійної освіти з урахуванням сучасних освітніх викликів і потреб професійного розвитку педагогічних кадрів.

Для досягнення цієї мети поставлено такі завдання:

- 1) проаналізувати наявні підходи до визначення сутності дослідницької діяльності педагогів у професійній освіті та її методологічного супроводу;
- 2) визначити роль методологічної культури як базового елемента професійного розвитку педагогів у контексті підвищення їхніх дослідницьких

компетентностей та ідентифікувати основні компоненти системи методологічного забезпечення, які сприяють формуванню цілісного підходу до організації наукової діяльності;

3) обґрунтувати шляхи вдосконалення методологічного супроводу педагогічної практики з урахуванням цифровізації освіти та інноваційних технологій;

4) визначити перспективи впровадження розробленої моделі методологічного забезпечення в навчально-виховний процес закладів професійної освіти.

Реалізація поставлених завдань дозволить систематизувати наукові підходи до методологічного забезпечення дослідницької діяльності, підвищити якість педагогічної практики та сприяти професійному зростанню викладачів у сфері професійної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідницька діяльність педагогів ЗП(ПТ)О є важливим фактором підвищення якості освіти, розвитку професійної компетентності та впровадження інноваційних технологій в освітній процес. Методологічна підтримка цієї діяльності становить основу для системного, цілеспрямованого й ефективного науково-пошукового процесу, що відповідає сучасним вимогам освіти та професійної підготовки.

Під методологічною підтримкою дослідницької діяльності педагогів розуміють комплекс принципів, методів, підходів і засобів, які організують і регламентують проведення науково-дослідної роботи. Вона спрямована на формування в педагогів умінь аналізувати й критично осмислювати педагогічні явища, виявляти проблеми та розробляти шляхи їх розв'язання.

В умовах ЗП(ПТ)О методологія науково-дослідної діяльності враховує специфіку професійної освіти, потребу адаптації теоретичних знань до практичних умов, а також акцентує увагу на розвитку ключових компетентностей педагогів.

Методологічне забезпечення складається з кількох ключових компонентів, як-от:

- принципи дослідницької діяльності, які включають науковість, системність, об'єктивність, цілісність і творчий підхід;
- методи дослідження, серед яких аналітичні, емпіричні, експериментальні, порівняльні, статистичні та інші, що використовуються залежно від мети і завдань дослідження;
- підходи до дослідження, наприклад, системний, комплексний, діяльнісний, які дозволяють розглядати педагогічні явища в їх цілісності;
- інструментарій дослідження, що включає розроблення опитувальників, тестів, сценаріїв експериментів, програм аналізу даних.

У професійній освіті наукова діяльність педагогічних працівників розглядається як цілісна система, що орієнтована на вивчення, вдосконалення й інноваційне реформування освітнього процесу. Різноманітність підходів до визначення сутності цієї діяльності свідчить про її багатогранність і складність. Зокрема, одні автори акцентують увагу на її ролі як інструменту підвищення професійної компетентності педагогів, що реалізується через систематичне дослідження педагогічних явищ та практичних проблем навчання. Інші підходи наголошують на дослідницькій активності як на процесі створення нових знань, що має безпосередній вплив на розвиток професійної освіти та адаптацію навчальних програм до вимог ринку праці [11, с. 46].

Методологічний супровід професійно-дослідницької діяльності педагогів розглядається як фундаментальна основа, що забезпечує системність, цілеспрямованість і наукову обґрунтованість досліджень. Сучасні підходи до методології акцентують на комплексності застосування теоретичних і практичних методів, які враховують специфіку професійної підготовки та виробничої діяльності. Відповідно до цього, методологічний

супровід включає принципи науковості, системності, інтеграції міждисциплінарних знань, а також активне використання емпіричних і експериментальних методів, що дозволяють не лише теоретично осмислювати педагогічні проблеми, але й ефективно перевіряти та впроваджувати інноваційні рішення.

Академічна культура є невід’ємною складовою частиною формування якісного освітнього середовища в освітніх і наукових установах. В її структуру важливо інтегрувати академічну доброчесність, яка виступає ключовим компонентом відповідальної науково-педагогічної діяльності. З поширенням інформаційно-цифрових технологій сутність академічної доброчесності зазнала суттєвих трансформацій: з одного боку, сучасні технології надали учасникам освітнього процесу безпрецедентний доступ до інформації та джерел знань, а з іншого – зросла кількість випадків некоректного запозичення та маніпуляцій з даними, що підриває рівень доброчесності. Ця проблема набуває особливої актуальності в умовах дистанційного навчання, впливаючи як на освітнє середовище, так і на наукову діяльність [12, с. 96].

Значну увагу в сучасних дослідженнях приділяють також формуванню методологічної культури педагога як компонента дослідницької діяльності. Цей підхід передбачає розвиток у викладача вмінь критично мислити, володіти різними методами дослідження, адаптувати їх до контексту професійної освіти та ефективно інтерпретувати отримані результати. Таким чином, методологічний супровід виступає не лише як технічний інструмент, але й як фактор розвитку творчої педагогічної особистості, здатної генерувати нові ідеї та трансформувати освітній процес.

Методологічна культура педагогів у професійній освіті виступає базовим елементом їх професійного розвитку, оскільки вона формує фундаментальні підстави для здійснення якісної дослідницької діяльності. Рівень методологічної культури визначає здатність педагога критично

осмислювати педагогічні проблеми, вибирати адекватні дослідницькі підходи і методи, а також ефективно інтерпретувати отримані результати. Високий рівень методологічної культури є передумовою для формування дослідницьких компетентностей, що забезпечують системний підхід до розв'язання професійних завдань, інноваційність педагогічної діяльності та готовність до безперервного самовдосконалення. У контексті підвищення дослідницьких компетентностей педагогів вона виступає не лише як сукупність знань про методи та принципи наукового пізнання, а й як інтегративна якість особистості, що поєднує навички, установки й ціннісні орієнтації. Саме завдяки цьому педагог здатен не лише проводити якісні наукові дослідження, але й критично оцінювати результати інших дослідників, адаптувати наукові підходи до специфіки професійної освіти, а також генерувати власні інноваційні ідеї, використовуючи можливості штучного інтелекту для аналізу даних, моделювання педагогічних процесів та оптимізації дослідницької діяльності в умовах цифрового освітнього середовища [13].

Основними компонентами системи методологічного забезпечення, які сприяють формуванню цілісного підходу до організації дослідницької діяльності педагогів, є: принципи науковості, системності, об'єктивності та творчого підходу; комплекс методів дослідження, що включає як теоретичні, так і емпіричні інструменти; підходи до організації дослідницької роботи, що забезпечують інтеграцію міждисциплінарних знань; розвинена методична база у вигляді рекомендацій, стандартів і навчальних програм. Ці компоненти в сукупності формують середовище, в якому педагог має можливість послідовно розвивати свої дослідницькі компетентності та здійснювати науково обґрунтовану педагогічну практику.

Методологічна культура є центральним чинником професійного зростання педагога, а система методологічного забезпечення виступає

структурною основою для організації і підтримки його дослідницької діяльності. Їх синергія сприяє формуванню цілісного, системного підходу, що забезпечує якісні результати науково-практичної роботи та інноваційний розвиток освітнього процесу.

Для більш глибокого розуміння особливостей методології дослідницької діяльності педагогів закладів професійної освіти важливо виділити ключові компоненти, які визначають ефективність і результативність науково-педагогічного пошуку в цій сфері. У табл. 1 наведено основні характеристики та інноваційні підходи, що формують сучасну методологічну базу дослідницької роботи педагогів у професійній освіті.

Таблиця 1

Особливості дослідницької діяльності педагогів закладів професійної освіти

Компонент методології	Характеристика
<i>Міждисциплінарні методи</i>	Використання підходів, які поєднують педагогіку, психологію та технології професійної діяльності, що забезпечує комплексне вивчення педагогічних явищ
<i>Проектна діяльність</i>	Орієнтація на реалізацію проектів, що дає змогу апробувати інновації та оптимізувати освітній процес у реальних виробничих умовах
<i>Експериментальна діяльність</i>	Проведення педагогічних експериментів, які сприяють виявленню ефективних методів навчання та розвитку професійних компетентностей здобувачів освіти
<i>Активне залучення здобувачів освіти</i>	Формування дослідницьких компетентностей здобувачів освіти через їх безпосередню участь у науково-практичних проектах та експериментах
<i>Впровадження технологічних рішень</i>	Застосування новітніх цифрових та інформаційних технологій для підвищення ефективності дослідницької діяльності та організації освітнього процесу

<i>Адаптивні методи навчання</i>	Використання індивідуалізованих підходів, що враховують особливості здобувачів освіти та сприяють підвищенню мотивації до дослідницької діяльності
<i>Інтеграція STEM</i>	Об'єднання знань із науки, техніки, інженерії та математики для забезпечення практичної спрямованості та комплексності дослідницьких проєктів
<i>Гейміфікація дослідницької роботи</i>	Використання ігрових елементів для стимулювання інтересу, творчості та залученості педагогів і здобувачів освіти в процес дослідження

Джерело: власна розробка авторів

Аналіз застосованих компонентів дозволяє констатувати, що діяльність педагогів закладів професійної освіти вирізняється інтеграцією міждисциплінарних підходів, активним залученням суб'єктів освітнього процесу та впровадженням інноваційних технологій. Такий комплексний методологічний підхід створює передумови для підвищення якості педагогічних досліджень, забезпечує розвиток дослідницьких компетентностей педагогів і виступає важливим чинником модернізації системи професійної освіти загалом.

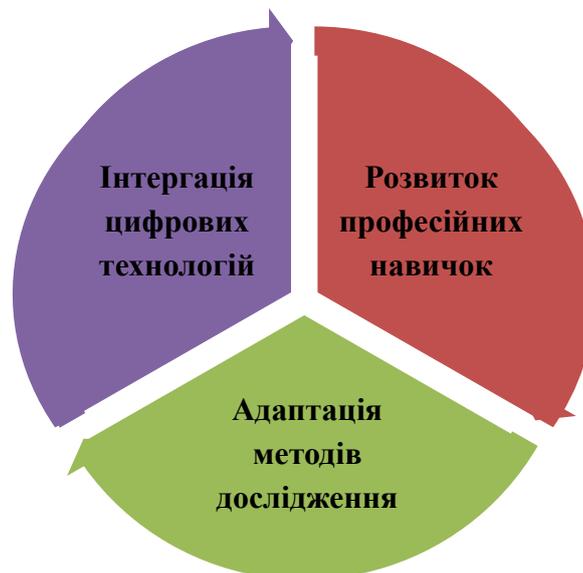
Інтеграція штучного інтелекту в систему підготовки педагогічних кадрів є важливим кроком на шляху до формування сучасного цифрового освітнього простору та підвищення цифрових компетентностей викладачів. Включення тем і практичних завдань, пов'язаних із розумінням принципів функціонування та застосування штучного інтелекту, в програми підвищення кваліфікації педагогів значно розширює можливості їх професійного розвитку. В умовах стрімких змін в освітньому середовищі такі підходи не лише сприятимуть удосконаленню педагогічної майстерності, але й залученню здобувачів освіти до освоєння технологій, які дедалі більше впливають на сучасний ринок праці. Використання інструментів штучного інтелекту в освітньому процесі дозволяє підвищити рівень персоналізації навчання,

знизити рутинне навантаження на педагогів, а також активізувати мотивацію студентів до пізнавальної діяльності. Системне формування цифрових умінь у викладачів сприятиме створенню інклюзивного та адаптивного освітнього середовища, здатного відповідати різноманітним потребам учасників освітнього процесу [14, с. 10].

Для чіткого уявлення про основні фактори, що визначають удосконалення методологічного супроводу дослідницької діяльності педагогів у професійній освіті, важливо виокремити ключові елементи, які забезпечують ефективність і адаптивність підходів в умовах цифровізації та впровадження інновацій (рис. 1).

Рисунок 1

Основні чинники вдосконалення методологічного супроводу дослідницької діяльності педагогів у професійній освіті

Джерело: власна розробка авторів

Вказані чинники підкреслюють необхідність комплексного підходу до розвитку методологічного супроводу педагогічної діяльності, що охоплює не лише технічне забезпечення освітнього процесу, а й системне підвищення

кваліфікації педагогів, а також трансформацію традиційних методів дослідження з урахуванням сучасних освітніх викликів. Такий підхід сприяє відповідності наукової діяльності вимогам часу та забезпечує якісну модернізацію професійної освіти. Зокрема, інтеграція цифрових технологій передбачає впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних засобів для оптимізації процесів збору, оброблення та аналізу педагогічних даних, що підвищує оперативність дослідницької діяльності й розширює можливості проведення експериментів у реальному часі. Важливим є також розвиток професійних компетентностей педагогів, який здійснюється через систематичне підвищення їх цифрової та методологічної грамотності за допомогою спеціалізованих тренінгів, методичних консультацій та створення електронних платформ для обміну досвідом, що забезпечує безперервний професійний розвиток і адаптацію до нових викликів. Крім того, адаптація традиційних методів дослідження до специфіки дистанційного та змішаного навчання передбачає модифікацію наукових підходів з урахуванням нових форматів освітнього процесу, що забезпечує релевантність і ефективність педагогічних досліджень у сучасному освітньому середовищі.

Удосконалення методологічного супроводу педагогічної практики в умовах цифровізації освіти та впровадження інноваційних технологій потребує системного підходу, що враховує особливості сучасного інформаційного середовища і трансформації навчально-виховного процесу. Інтеграція цифрових інструментів у всі етапи дослідницької діяльності забезпечує підвищення оперативності збору, аналізу та інтерпретації даних, розширюючи можливості педагогів у плануванні й реалізації експериментальних досліджень. Необхідним є також розвиток компетентностей педагогів у сфері цифрової грамотності та інноваційних педагогічних технологій через систематичні тренінги, методичні консультації та впровадження електронних платформ для професійного зростання. Крім

того, вдосконалення методологічного супроводу має включати адаптацію традиційних методів дослідження до умов дистанційного та змішаного навчання, що забезпечить їх релевантність і ефективність у сучасному освітньому просторі. Запровадження цих заходів сприятиме формуванню в педагогів гнучких, адаптивних навичок, необхідних для забезпечення високої якості освітнього процесу в умовах стрімких технологічних змін [15].

Перспективи впровадження розробленої моделі в навчальний процес закладів професійної освіти полягають у можливості системного підвищення якості дослідницької діяльності педагогів та оптимізації організації освітнього процесу. Запропонована модель сприятиме формуванню цілісного підходу до планування, реалізації та оцінювання педагогічних досліджень, що позитивно вплине на розвиток професійних компетентностей викладачів і здобувачів освіти. Таке впровадження відкриває нові можливості для інтеграції інноваційних педагогічних технологій, а також активного використання цифрових ресурсів, що відповідає сучасним викликам і трендам цифрової трансформації освіти [16, с. 100].

Крім того, реалізація моделі сприятиме підвищенню мотивації педагогів до науково-пошукової роботи, стимулюючи розвиток творчого потенціалу та впровадження ефективних методів навчання в професійній підготовці. Отже, перспектива застосування цієї моделі полягає у створенні умов для сталого розвитку дослідницької культури та забезпеченні конкурентоспроможності закладів професійної освіти на ринку освітніх послуг.

Висновки. У ході дослідження здійснено комплексний аналіз підходів до методологічного забезпечення дослідницької діяльності педагогів у закладах професійної освіти. Визначено, що методологічна культура є важливим фактором професійного розвитку викладачів і сприяє підвищенню їх дослідницьких компетентностей. З'ясовано основні компоненти

методологічного супроводу, які забезпечують ефективну організацію педагогічних досліджень з огляду на сучасні освітні виклики.

У дослідженні також обґрунтовано необхідність удосконалення методологічного супроводу шляхом інтеграції цифрових технологій та інноваційних педагогічних підходів, що має сприяти підвищенню якості дослідницької роботи та розвитку професійних умінь педагогів.

Подальша наукова робота передбачає розроблення конкретних методичних рекомендацій та дослідницьких інструментів для ефективного впровадження методологічного супроводу в педагогічну практику, а також оцінювання його впливу на якість освітнього процесу.

Список використаних джерел

1. Плахотнік О. Організація науково-дослідної діяльності в закладах вищої освіти як важливий чинник професійної підготовки фахівців. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Педагогіка»*. 2024. № 2 (18). DOI: <https://doi.org/10.17721/2415-3699.2023.18.10>.

2. Завалевський Ю., Горбенко С., Лозова О. Психолого-педагогічні умови розвитку STEM-освіти. *Проблеми освіти*. 2022. № 2(97). С. 61–77. DOI: <https://doi.org/10.52256/2710-3986.2-97.2022.04>.

3. Борилюк М. Організаційно-методичний супровід дистанційного підвищення кваліфікації педагогів закладів професійної освіти. *Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: матеріали XVI всеукр. наук.-практ. конф. (звітної) Інституту професійної освіти НАПН України / за ред. В.О. Радкевич. Київ: ІПО НАПН України. (29 квітня, 17–20 березня 2022 р.). Інноваційна професійна освіта*. 2022. С. 35–37. Вип. 1(2). URL: <https://tk.lntu.edu.ua/wp-content/uploads/> (дата звернення: 20.04.2025).

4. Соколова Е. Т. Управління системою реформування методичної діяльності у закладах вищої освіти. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2020. № 16. С. 92–96. URL: https://pag-journal.iei.od.ua/archives/2020/16-2020/16_2020.pdf (дата звернення 20.04.2025).

5. Сущенко Л. О., Андрущенко О. О., Сущенко П. Р. Цифрова трансформація закладів вищої освіти в умовах діджиталізації суспільства: виклики і перспективи. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2022. № 5. С. 146-151. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2022.spec.2.28>.

6. Радкевич В. Публічно-приватне партнерство у професійній освіті європейських країн: провідні тенденції розвитку. *Professional Pedagogics*. 2023. № 2(27). С. 14-28. DOI: <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2023.27.14-28>.

7. Базиль, Л. Психолого-педагогічні умови кар'єрного розвитку викладачів закладів професійної освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. № 8 (112). С. 76-95. DOI: <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2021.08/076-095>.

8. Доротюк В., Левченко Ф., Рогоза В. Науково-методичне забезпечення підготовки вчителя до реалізації компетентісно орієнтованого навчання. *Проблеми сучасного підручника*. 2021. № 27. С. 78–89. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1309-2021-27-78-89>.

9. Алексеєва С. Методологія наукових досліджень та академічна доброчесність: виклики в умовах цифровізації. *Витоки педагогічної майстерності*. 2024. № 34. С. 5–8. DOI: <https://doi.org/10.33989/2075-146x.2024.34.317624>.

10. Калініна Л. М., Топузов О. М., Лапінський В. В. Факторна модель оцінювання ефективності управління закладом загальної середньої освіти та її практичне застосування. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2020. № 80(6). С. 346–368. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v80i6.3912>.

11. Boiko A. Interactive extracurricular activities for improving foreign language communicative competence of students of secondary and out-of-school education. Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. 2024. № 28(1). С. 43–52. DOI: <https://doi.org/10.32405/2308-3778-2024-28-1-43-52>.

12. Наливайко О., Жерновникова О.А., Наливайко Н.А., Молоток В. Академічна доброчесність в умовах вимушеного дистанційного навчання. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 2022. № 13. С. 89–103. DOI: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2022.137>.

13. Топузов О., Алексеєва С. Можливості використання штучного інтелекту в освітньому процесі закладів середньої освіти в умовах воєнного стану. *Український педагогічний журнал*. 2024. № 1. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2024-1-5-11>.

14. Власова В. П., Науменко Т. С., Різак Г. В. Про використання штучного інтелекту в підготовці педагогів для підвищення цифрових компетенцій. *Академічні візії*. 2025. № 41. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1737> (дата звернення 20.06.2025)

15. Різак Г. В., Мочалов Д. Є., Ковальська К. В. Оцінювання впливу цифрових технологій на формування професійних компетенцій майбутніх освітян в Україні. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2025. № 16. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15114519>.

16. Ivanchenko K. The role of adaptive learning in the training of electronics and automation engineers. *Futurity Education*. 2022. № 2(1). С. 86–105. DOI: <https://doi.org/10.57125/FED.2022.25.03.8>.